

Kuhmoisten yhtenäiskoulun lukion ohjaussuunnitelma

Kuhmoisten yhtenäiskoulun lukion opetussuunnitelman liite 3. Käsitelty kasvatus- ja opetus- jaostossa 5.11.2025, hyväksytty sivistyslautakunnassa _____.2025

1. OHJAUKSEN KESKEISET KÄSITTEET

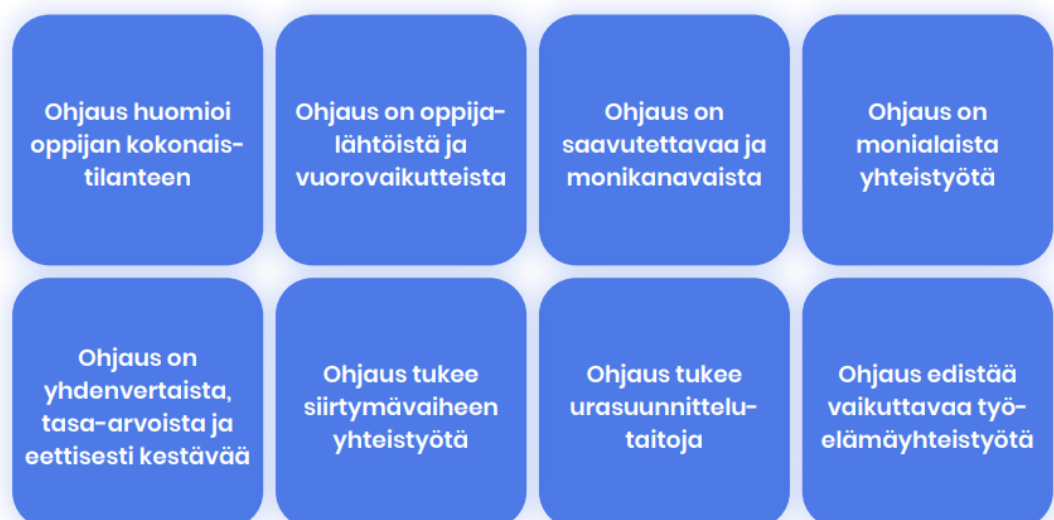
Ohjaus on **koko kouluyhteisön** toteuttamaa toimintaa, joka toteutuu opiskelijan näkökulmasta läpi koko lukioajan, eri tilanteissa. Ohjauksen työnjako on kuvattu tarkemmin myöhemmin tässä ohjaussuunnitelmassa. Hyvä ohjaus on riittävää ja monipuolistaa. Se tukee aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta sekä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä ja jokaisella on oikeus ohjaukseen. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Ohjauksen perusteet on kerrottu tarkemmin Opetushallituksen julkaisussa ”Hyvän ohjauksen kriteerit”.

Opinto-ohjaus on pääasiallisesti opinto-ohjaajan toteuttamaa toimintaa. Lukiolainen saa opinto-ohjausta pääasiallisesti opinto-ohjauksen oppitunneilla, tarvittaessa pienryhmissä sekä tarvittaessa henkilökohtaisessa ohjauksessa.

Opinto-ohjaus sisältää

- 1) kasvun, kehityksen ja toimintakyvyn tukemisen
- 2) oppimisen- ja opiskelutaidot sekä
- 3) jatko-opinto- ja urasuunnittelutaidot

Sukupuolitietoinen ohjaus perustuu herkkyydelle tunnistaa yksilöllisyys ja persoonallisuus kaikissa opiskelijoissa. Ohjauksessa pyritään tunnistamaan sukupuolittavia yhteiskunnallisia tekijöitä ja pyritään purkamaan niitä sukupuolten tasa-arvoa rakentaen. Ohjauksessa korostetaan tasa-arvoa.

2. OHJAUKSEN TEHTÄVÄT

Ohjaustoiminta muodostaa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa ai-neksia itsetuntemuksen lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiske-lijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan.

Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan.

Opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelua tuetaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajien, opetta-jien, opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajien, rehtorin ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa. **Oh-jaus on koko kouluyhteisön tehtävä. Jokaisella toimijalla on oma rooli ohjaustoimin-nassa.**

3. OHJAUKSEN TOIMIJAT JA TEHTÄVÄJAKO

Lukiossa toimii opinto-ohjaaja. Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija, jolla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta.

OPISKELIJA

- on ohjausprosessin aikana vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva toimija
- kehittää opintojen aikana oppimaan oppimisen taitojaan, erityisesti korostuen ensimmäisen vuoden opiskelujen aikana mm. opintojaksossa OP01
- oppii hankkimaan tietoa jatkokoulutuksesta ja työelämästä siten, että opiskelija voi tehdä itselleen parhaiten sopivia suunnitelmia koulutus- ja työuransa suhteen, näitä korostetaan erityisesti opintojaksossa OP02
- suunnittelee henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa ja ylioppilaskirjoitus suunnitel-mansa

REHTORI

- luo edellytykset onnistuneelle ohjaustoiminnalle riittävien resurssien varaamisella
- huolehtii, että koko henkilöstö on tietoinen ohjauksen toteuttamisen periaatteista ja tavoitteista sekä huolehtii siitä, että henkilöstö osallistuu ohjaamistoimintaan
- tekee hallinnolliset päätökset (esim. opiskelijaksi hyväksyminen, todistukset, osaami-sen tunnustaminen)
- laatii opintotarjottimen

- vastaa ylioppilastutkinnosta (esim. tiedottaminen ja ohjeistaminen, ilmoittautuminen, osallistumisoikeudet, erityisjärjestelyt)
- verkko-opintojen hyväksyminen osaamisen tunnustamisen kautta (esim. Tutorhousen suoritukset)
- opiskelijan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä vastaa sivistystoimenjohtaja.

KOULUSIHTTEERI

- KELAn ja muiden yhteistyötahojen vaatimat todistukset
- Koski-, Wilma- ja Primusjärjestelmiin liittyvät tehtävät, niiltä osin kun ne liittyvät opinto-ohjaukseen
- itsenäisten suoritusten arvosanojen kirjaaminen
- YO-ilmoittautumiseen liittyvät asiat

AINEENOPETTAJA

- ohjaa opetusryhmänsä opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelutaidoissa ja opiskelutekniikoissa erilaiset oppijat huomioiden ja antaa tarvittaessa tukiopetusta
- pitää oman oppiaineensa jatko-opintomahdollisuuksia esillä opetuksessa ja tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksia
- tekee yhteistyötä korkeakoulujen ja työelämän kanssa, jotta opiskelijoiden yrittäjä- ja työelämävalmiudet paranevat esimerkiksi korkeakouluviikon kautta tai osallistumalla korkeakouluvierailuihin
- ohjaa oman oppiaineensa ylioppilastutkinnon kokeen sisältöihin ja käytänteisiin sekä kokeeseen valmistautumiseen
- merkitsee opiskelijan poissaolot Wilmaan
- seuraa ja tukee opiskelijan opintojen etenemistä omassa opetuksessaan sekä välittää tarvittaessa palautetta siitä opiskelijan lisäksi ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajalle ja huoltajille
- kun aineenopettajalla herää huoli opiskelijasta, hän ottaa huolen puheeksi ensin opiskelijan kanssa ja sen jälkeen tarvittaessa ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan, erityisopettajan tai opiskeluhuollon työntekijän kanssa. Aineenopettajalla on mahdollisuus saada konsultaatiotukea toiselta koulun työntekijältä
- osallistuu tarvittaessa (pyydettyäessä) opiskelijakohtaiseen monialaiseen tapaamiseen (ATR)
- tiedottaa tarpeen mukaan huoltajia oppiaineen opiskeluun liittyvistä asioista
- osallistuu oppilaitoksessa sovitulla tavalla huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön
- ohjaa ainevalintojen tekemisessä **oman aineensa kohdalla**, esimerkiksi neuvomalla vuorovuosisilukuun liittyvissä kysymyksissä tai tilanteissa, joissa opiskelija on suorittamassa ylioppilaskokeita poikkeavalla aikataululla

- aineenopettaja on oman aineensa paras asiantuntija, joten hän neuvoo opiskelijaa kaikissa oman opettamansa aineen opiskeluun liittyvissä asioissa

RYHMÄNOHJAAJA

- toimii oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana
- on aktiivinen toimija oman ohjausryhmänsä ryhmäytymisprosessissa
- perehdyttää opiskelijat lukion käytänteisiin ja toimintatapoihin
- myöntää poissaolot enintään 5 koulupäivän ajalle
- seuraa oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja läsnäoloa
- opintojen etenemisten tarkistaminen tapahtuu jokaisen periodin jälkeen
- ryhmänohjaaja saa koontilistat opiskelijan suorituksista Primuksesta koulusihteeriltä pyydettäessä
- puuttuu mahdollisiin ongelmiin opintojen etenemisessä ja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijaan ja huoltajiin (esim. poissaolot, opintojen hidas edistyminen)
- kun ryhmänohjaajalla herää huoli opiskelijasta, hän ottaa huolen puheeksi opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa
- ryhmänohjaajalla on mahdollisuus saada konsultaatiotukea toiselta koulun työntekijältä
- osallistuu tarvittaessa opiskelijakohtaiseen monialaiseen tapaamiseen
- seuraa oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden ylioppilastutkinnon etenemistä yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja rehtorin kanssa
- pitää ryhmänohjauksen tunnit/tuokiot ja tiedottaa ohjausryhmänsä opiskelijoille ajankohtaisista asioista

ERITYISOPETTAJA

- osallistuu tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojen suunnitteluun (esim. selvittää opiskelijoiden lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia ja auttaa löytämään niihin tukitoimia)
- vastaa digilukiseulojen ja muiden testien tekemisestä sekä lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden lausunnosta (YTL) ja siihen liittyvän pedagogisen tuen suunnitelman kirjoittamisesta ylioppilastutkintoa ja opintojen suunnittelua varten yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajan ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa tunnistaa tukea tarvitsevat opiskelijat
- osallistuu oman ammattialansa asiantuntijana opiskeluhuoltoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhuoltoon

OPISKELUHUOLLON HENKILÖSTÖ

- lukion opinto-ohjauksen tavoitteena on varmistaa, että opiskelija saa ohjausta ja tukea siten, että hän selviytyy ja etenee opinnoissaan suunnitelmien mukaisesti

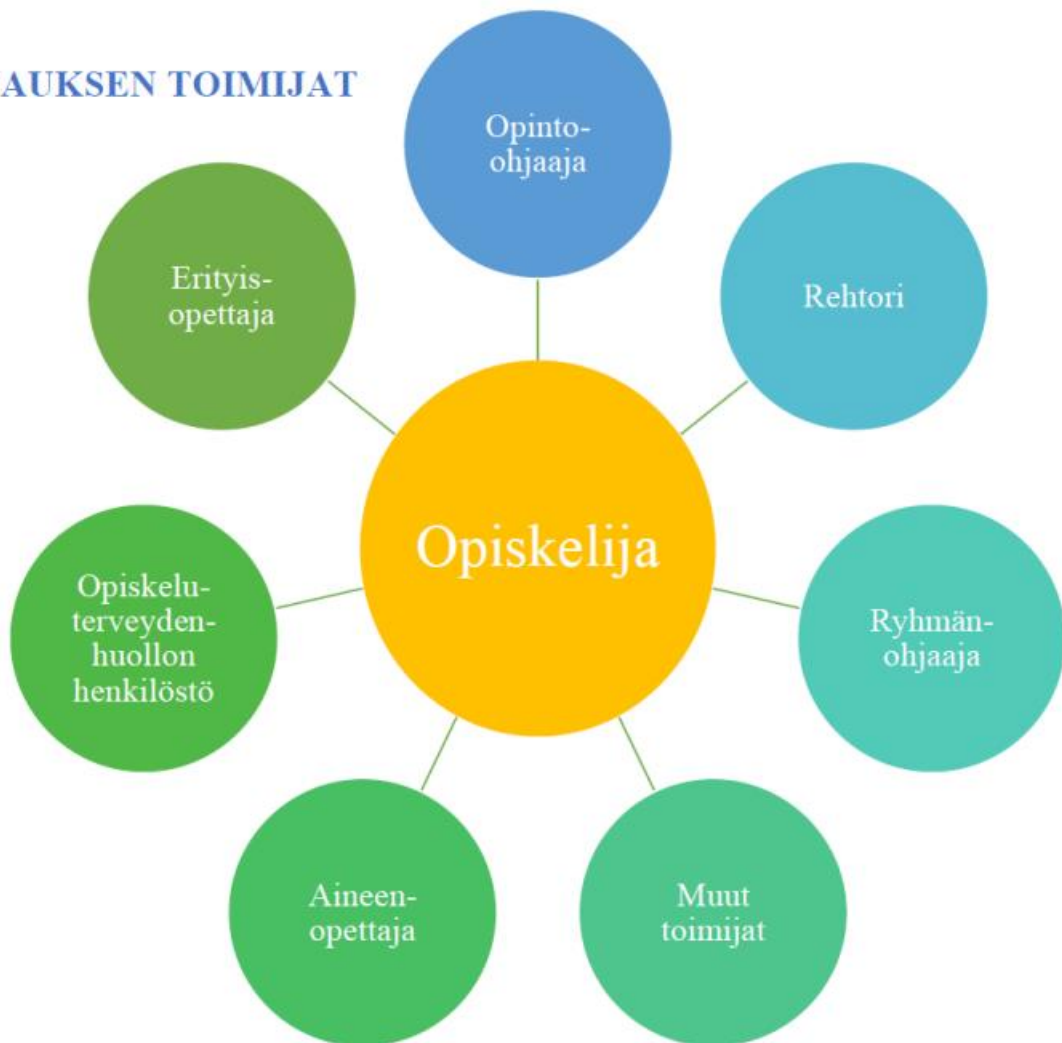
- tavoitteen toteutumiseksi tehdään yhteistyötä tarvittaessa opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin sekä opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin kanssa
- ohjauksen yhteydessä konsultoidaan tarvittaessa opiskeluhuollon työntekijöitä
- opiskeluhuollon henkilöstön tehtävät on kuvattu tarkemmin opiskeluhuollon suunnitelmassa

OPINTO-OHJAAJA

- ohjaa opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa tarvittaessa henkilökohtaisessa ja ryhmä- ja luokkamuotoisessa opinto-ohjauksessa (esim. opinto-ohjauksen opintojaksoissa OP01 ja OP02)
- ohjaa opiskelijaa lukio-opintojen aikana (esim. henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinta ja päivittäminen sekä alustavan ylioppilaskirjoitussuunnitelman laadinnassa)
- tukee opiskelijaa tunnistamaan vahvuutensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä (erityisesti juniorivuoden opiskelijoita)
- auttaa opiskelijaa tunnistamaan erilaisia jatko-opintomahdollisuusmahdollisuuksia, opiskelijan taitoja arvioida omia vahvuuksiaan ja voimavarojaan suhteessa näihin mahdollisuuksiin ja tuleviin siirtymävaiheisiin (esim. jatko-opinto- ja urasuunnitelman laadinta)
- tekee ohjausyhteistyötä pedagogisten (esim. aineenopettajat, erityisopettaja) ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa
- tekee ohjausyhteistyötä jatko-oppilaitosten edustajien sekä työelämä-, koulu – ja muiden toimijoiden kanssa
- osallistuu ohjauksen asiantuntijana opiskeluhoitoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhooltoon pyydettyäessä
- tiedottaa ajankohtaisista ohjauksellisista asioista (esim. korkeakouluhaku ja jatko-opintotilaisuudet) saavutettavuuden huomioiden
- tekee ilmoitukset Valpas-palveluun oppivelvollisista nuorista, jotka ovat keskeyttäneet lukio-opinnot eivätkä ole aloittaneet opintoja toisaalla
- tekee ilmoitukset etsivään nuorisotyöhön ei-oppivelvollisista nuorista, jotka ovat keskeyttäneet lukio-opinnot

Lähde: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ohjauksen-jarjestaminen-lukiokoulutuksessa>

OHJAUKSEN TOIMIJAT

4. OHJAUS SIIRTYMÄVAIHEISSA

Perusopetuksesta lukioon

Ohjauksen merkitys korostuu nivel- ja siirtymävaiheissa. Tiedonsiirrolla on tavoitteena tukea opiskelijan onnistumista ja hyvinvointia sekä auttaa lukioita ennakoimaan opiskelijan pedagogisen tuen tarvetta.

Oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Kun oppivelvollisesta tehdään 11 §:n 4 momentissa tai 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus asuinkunnalle, koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä toimitettava asuinkunnalle 14 §:ssä säädetyn ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseksi sekä

opiskelupaikan osoittamiseksi välttämättömät tiedot. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän tai asuinkunnan pyynnöstä. (8.7.2022/715)

Tiedot opiskelijan peruskoulun aikana saamasta pedagogisesta tuesta siirretään luottamuksellisesti lukioon, joko Kuhmoisten yhtenäiskoulun lukioon tai siihen lukioon mihin opiskelija lähtee opiskelijaksi. Tiedonsiirto tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa (1288/2013 Perusopetuslaki, 40§). Tavoitteena on opiskelijoiden opiskelun tukemisen kannalta olennaisen tiedon siirtäminen. Lainsäädäntö erottaa toisistaan perusopetuslaissa säädetyn oppimisen ja koulunkäynnin tuen ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyn opiskeluhuollon (1288/2013 Laki perusopetuslain muuttamisesta 40 §, 1287/2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki). Oppilas- ja opiskeluhuoltoon siirtyvästä tiedonsiirrosta vastaavat oppilas- ja opiskeluhuollon työntekijät.

Tiedonsiirtoa varten on laadittu lomake. Tiedonsiirrosta on sovittu perusopetuksen kanssa seuraavasti:

- lomake täytetään perusopetuksessa yhdessä oppilaan, huoltajien ja tarvittavien opettajien kanssa
- Kuhmoisten yhtenäiskoululta lähtevien oppilaiden lomakkeet lähetetään salatulla sähköpostilla uuteen oppilaitokseen tarvittaessa
- opinto-ohjaaja lähettää lomakkeesta kopion sen oppilaitoksen opinto-ohjaajalle, minne oppilas siirtyy peruskoulusta heti syyslukukauden alussa
- lomakkeen tiedot otetaan käyttöön jatko-opinnoissa. Tarvittaessa pidetään lisäksi opiskelijakohtainen tiedonsiirtopalaveri

Mikäli opiskelija vaihtaa opiskelupaikkaa toisen asteen sisällä, opinto-ohjaaja huolehtii, että tiedot opiskelijan saamasta pedagogisesta tuesta siirtyvät luottamuksellisesti oppilaitokseen. Tiedonsiirto tehdään alaikäisen opiskelijan kohdalla yhteistyössä huoltajien kanssa.

Lukio-opintojen keskeytyessä

- lukion opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja ja/tai rehtori tarjoavat opiskelijalle ohjausta, mikäli opinnot ovat vaarassa keskeytyä
- mikäli opiskelija haluaa keskeyttää opinnot, häntä ohjataan uuden opiskelupaikan hakemisessa. Kun opiskelija ottaa vastaan uuden opiskelupaikan ja aloittaa opintonsa siellä, opinto-ohjaaja huolehtii, että tiedot opiskelijan saamasta pedagogisesta tuesta siirtyvät oppilaitokseen
- mikäli oppivelvollinen opiskelija ei jatka opintojaan toisessa oppilaitoksessa, opinto-ohjaaja tekee ilmoituksen Valpas-järjestelmään

Mikäli täysi-ikäinen opiskelija ei jatka opintojaan toisessa oppilaitoksessa, hänet ohjataan nuorisolain (2010/693, 7c§) mukaisesti etsivän nuorisotyön ohjauspalveluihin. Lain mukaan koulutuksen järjestäjän on luovutettava alle 25-vuotiaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot nuoren kotikunnan etsivää nuorisotyötä varten, mikäli nuori keskeyttää opinnot

lukiokoulutuksessa. Tietojen luovuttaminen tehdään yhteistyössä nuoren ja (oppivelvollisuuden siirtymävaiheessa) alaikäisen nuoren kohdalla myös hänen huoltajiensa kanssa. Myös huoltajat tai nuori itse voivat olla suoraan yhteydessä etsivään nuorisotyöhön.

Opinto-ohjaaja jatkaa yhteistyötä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa tarpeen mukaan.

Lukiosta eroa suunnitteleville opiskelijoille on laadittu ohjeistus, joka on nähtävillä myös lukion omilla sivuilla.

Koulusta eroaminen, ohjeistus

Jos opiskelija eroaa koulusta, hänen on ensin keskusteltava asiasta ryhmänohjaajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Opiskelija pyytää eroa perusteluineen kirjallisesti rehtorilta sekä palauttaa oppikirjat ja tietokoneen ennen eropäätöksen saamista. Palauttamatta jääneet kirjat laskutetaan opiskelijalta. Opiskelija saa erotodistuksen kansliasta, kun kaikki eropäivään mennessä suoritettut opinnot on arvioitu sekä velvoitteet suoritettu.

Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi käydä läpi tilannettaan ja pohtia erilaisia vaihtoehtoja. Alaikäinen opiskelija on oppivelvollisuuden piirissä, ja ennen lukiosta eroamista hänellä tulee olla hankittuna itselleen uusi opiskelupaikka, jonne siirtyä. Opinto-ohjaaja auttaa näissä pohdinnoissa.

Jos opiskelija päätyy lukiosta eroamiseen, hän kirjoittaa vapaamuotoisen kirjallisen erohakemuksen rehtorille esim. Wilmassa. Alaikäisen opiskelijan huoltajan tulee myös lähettää opiskelijan eropyyntö rehtorille Wilmassa tai allekirjoittaa kirjallinen, tulostettu, vapaamuotoinen erohakemus. Erohakemukseen tulee merkitä lukiosta eroamisen syy, eroamisen päivämäärä sekä oppivelvollisen opiskelijan seuraava, tuleva opiskelupaikka.